

UNAMUNO ALA LOROÑO. NOR OTE DA LENAGO?

Beñora ezkeriokan geintzue-
nok izango zerate jakiniaren ga-
ñean, igesko urtearen azkenalde-
ra, Bilboko udaletxean erabaki
zala Unamuno zanari oroitzape-
nezko monumentu bat egitea. Or-
tarako Brigadas de Navarra-ko
plaza aukeratu omen zan, eta or-
tafik sortu zan ezta-baida. Errez
konprenitzekoa da Unamuno ba-
tentzat plaza ura etzala toki ego-
kia, otorduan tarta sardin-errie-
kin naasturik jartzea bezelakoa li-
tzake. Erihioz, politikaz ta kon-
dairaren begirapenez alkarrin-
gandik erabat urrutit dabilzanak
bai ditugu.

Baña, naspilla edo iskanbilla
ortatik etorri zan Unamuno-ren
aurkako jardugizuna. Gorrotoa
lege zalarik, udaletxearen asmu
ona hota zan. Egun batzuetara,
La Gaceta del Norte-k redazio
oarrean ekarren, ez Brigadas de
Navarra-ren plazan eta ez Bilbo-
ko inñun bazterretan etzuala me-
rezi Unamuno-k bere oroitzape-
nik. Orduan, bertanbera gelditu
ziran gauzak. Pilatos-en anzian
bezeza eskuak garbitu zituzten.
Ta, agiri danez, Euskalerrriak se-

kula-sekuletan mundura eman
duen pentsalaririk aundienak ez
omen du monumentu koxkor bat
ere merezi.

Nik neronek, ba det itxaropena
oraindik egingo zaiona. Madrid-
go *Indice*, apirilko zenbakian,
arriturik mintzaten da gertaera
oni buruz. Euskotarrok ere, noiz-
gait, zibilizazioak zentzun bar-
nean sartuko gaitu, ta orduan
gingo zaio gorazarrea —anai ar-
teko tiki-miki zelbeak utziak—
gure erriak mundura eman duan
gizonik aundienetakoa dan (men-
de ontako aundiena noski) Un-
amuno pentsalariari.

Au ezta guztia: Orain, Galda-
kano-ko ziklista bazkun bat ari
da lanean Loroño-ni monumentu
bat egiteko. Loroño-ren izenean
joango omen da, baña izan txi-
rrindulari sportaren irudiz izango
omen da. Ta, jakina, ez du ino-
lazko eragozpenik.

Ez Loroño-ren aurka nagolako
ta ezta gutxiagorik ere, baña
Unamuno zanak merezi etzuna,
nola liteke Loroño danak merezi-
tzea? Paradoja onek, Unamuno-
ren paradojak txikitat utzi ditu.

Jakitun bati ukatua oraindik bi-
zidan sportman bati eman. Bapo.
Ta gu lasai. Ba dirudi ainbeste
makurkeri ikusi bearrak zeoro
mututu gaituala. Orrenbesteraño
auldu ote da errazioaren eta zu-
zenbidearen indarra? Beldurrak
ala nagikeriak menderaturik bizi
al gera? Nun da gizonaren zen-
tzuna? Emea ere alperrik atera-
ko litzake Diojenes farolakin.

Orraitiki, zorionez, euskeltza-
leon artean Unamuno-ganako izo-
tza etenaz dijoo. Ontaz, Inñuri-
tzaren *Unamuno ta abendats*-ek
lan bikaña egindu lengo otzaldi
aren kontra. Lastima liburu au
zabalduago ez egotea.

Unamuno, gure etsaitzat askok
jo dute; batez ere, bere *La cues-
tión del vasquense* gaitik. Baña,
ez errazoi justuz. Jakina berak
esandako guztiak egiak ez tirana,
baña bere buruak ondo pagatu
du pekatu ofi. Ta Isidoro de Fa-
goaga-k orain urte batzuek idatzi
zuana da egia: «El espíritu au-
ténticamente vasco de Unamuno
permanece inalterable, a pesar
de esa actitud contra el vasquen-
ce».

Erihio kontuan, bere kezka ta
zalaniza Kristo-ren inguruan da-
bil, ta ezer erabagitzen ez badu
ere, irakurtzen duen guzieri em-
aten die zer pentsa; ta sinimen-
dunak uxatu baño, sinisogorak
geiago urreratzen ditu kristautas-
unera.

Mundu guziak goratzen du gu-
re filosofo ospetsua. Berriz, mun-
duko kulturari ezta aintzat artzen
sportmanik. Kirolak aurren jolas
bezelatsu dira, gizonaren txolar-
te utsunea betetzen dute. Asko-
rentzat, ta geienentzat noski, jo-
las bearezkoa da gorputz ta bu-
ruaren eguneroko neke berdiña-
ren ordaingarri. Baña ez espek-
takulo bezela, bakoitzak bere era-
ra edo aukerara egiteko babilik.

IKUSKETAK

EXODO. — Azkenik etorri zi-
tzaigun ainbeste aipaturako zi-
nta au. Jakina, novelatik peliku-
lara askotxo galduta iritxi da.
Ezin diteke bada lortu-arazi bei-
ñere gaya idazti bategik ba da-
tor. Juduen goraberak bigarren
guda bukatu zanetik agertzen
dizkigu, margo eder bizian erabi-
llita Otto Preminger zuzendariak.
Atrixku aundi bat dute ala ate-
ratzen diran zintak; iraupen lu-
zea dutela. Iru ordu terdi inguru
irauten du, ta denbora ortako
exeri-aldiak garrantzi aundikoa
bear du izan ikuslearen interesa
erozi ez dedin.

Alataz ere, trebetasun guztia-
kin egiña dago. Chipre eta Is-
rael'go lurraldeak agertzen zaiz-
kigu dotoretasun aundiz eta ez du-
te kontuan artu ze dirutza kosta
zayoten. Ondotik jarraitu bear
da juduen asmakizuna. Erri onen
bidezkundea —éxodo— bere Pa-
lestina'runtz, mundu guztien ajo-
lea hategaiñ duela. Alemanak
lenbizi, gero ingesak, ta azke-
nik arabita'ren etsaikeriak,
erriañ bertan ozka egiten diola-
rik... Ain zalla izanik, bi alde-
tatik gauzak diran bezela ikus-
te, ezin esan genezake, arrazoi
osoa anek edo beste ayek dutela.
Pelikula onetan judu erria ager-
tzen zaigu erru guzian opagai.
Danok kontra dituala, bere ar-
durapean gelditzen da soilki Is-
rael erriaren askatasuna. Gauz
batzuek ez dira ain errex uler-
tzen. Juduak ludi guzian ainbes-
teko eragintasura badaukate,
nun izan zituzten laguntzalleak
erria berpizteko? Ainbeste eta
ainbeste, mixeriz mixeriz iritxi
ziran bezela lurralde aietara, be-
ñere ezagutu ezizuten Palestinara,
prest iskilluak beren nes kubideak
lortzeko?...

Pelikulak ba ditu goi-mallera-
ño irixten diran atal bereziak.
Bigarren zatiak aintasuna du ta
garrantzizko egokerak ere badi-
tu oso ondo lortuak: hotel orren

amiltze-zartadagarria eta ori lor-
tu dutenen iges-aldi bikaina, in-
glesak atzetik dituztela. Acre'ko
indar-gaztelua, juduak erasotzea.

Naiz ta naiez iz gin bearre-
ko «Exodo» filmak jende asko
eramango du. Gañera problema
bati buruz egiña dalako, asko-
rentzat kezka garri izando da.

«Super-tecnicharama 70 mm.»
ean erabilita dago: ers-ots, neu-
rri-z gañeko bat laguntzalle dau-
kala.

«Yanki» gixara era bat lan
egina, Paul Newman'ek lenengo
papera darama. Gizonki jokutzen
du, egoki lortuaz bere egitekoa,
Eva Marie Saint eta Peter Law-
ford inguruan daukala.

EL ULTIMO TESTIGO.—Ez
degu gauz askorik esan bearrik
zinta onetaz. Alemana berez eta
aleman gauzari dagokion eran,
azun-xamarra. Gaya poliziaz-
koa, aur baten ilketa inguruan
igartzen da, eta nola ez!, emak-
ume gizakoi baten bizi mundu
latza irten bear, epaikunde bat
sortu araziz. Wolfgang Staljote zu-
zendariak, aukeratu gabe bear
dan bezela, ez ta asmatzen bere
notin-nabariekin. Zati batzuek la-
burrak izan bearrean, luzatu
egiten ditu, geyegizko goraberak
agertuz.

PERRO GOLFO. — España-
rra filma au. Eta ez def uste as-
ko goratuko duenik espanar zi-
nea. Edozein bultzagai ba dirudi
naikoa dala zinta bat lortzeko.
Eta bai ere edozein trebe dala
lan bat eratu eta daekion bu-
kaera bat emateko. Aurretzat
egina bañan ez aurretzako go-
zotasunarekin. Or ipintzen dute
José Isbert yayo ta, segi, ia zer
ateratzen dan. Pelikula txiroa,
zakur bat bein edo bein agertuaz
eta bizpauru izaki kendu ezker-
o, zokoreri bete-betean igarotzen da.
Gañera bere zuribelza kaxka-
rrak motelagotzen du garrantzi
gabe gaia.

TOLARETXIPI X.

ARANZADI'tar J. M.

ERA GUZTIETAKO SEGUROAK

Barzelona'ko "LA CATALANA",
Seguroetako ordezkaria Gipuzkoan

Bere gain artizen ditu seguro aukerak:
Suak - Ez-bearrak - Besterekiko
kalteak - Berebiñ - Bizi, eta abar.

San Marcial, 53 entlo. DONOSTIA'N Urrutizkiña 19296

ALE BAKARRA: 2'50 PEZTA

"FUNCOR" S. C. I.

Benetako baserritarrak
bear dituzten MAKINAK:

BIRRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

Europa'ko aurrerakizuni'k onenak,
emengo nekazarientzat.

Adi ta oroi ezazu.

"FUNCOR"

AZKAR BEZIN ONDO

ELORRIO

Vizcaya

La Fanderia, S. A.

Eratu gabeko
pentsoarekin

Fanderiko pensoarekin
Ez Merkenak,
Bai onenak!!!
Apdo., 36 Tel. 56134
RENTERIA

«Seaska'n»

Aurten egingo al du Jaunartzea zure seme edo
aiabaren bategi? «SEASKA'N» dituzu, orretarako
jantzi egokiak: azpiko ta gañeko; bear dezun guztia
antxe. Egiñak ala neurriz nai dezun bezela.

Emakumentzat ere badituzte bertan blusak,
tergalazko gonak, mantillak, buruzapiak eta abar.

Alameda, 24. S. Jerónimo Isitziñan

Urrutizkiña 1-18-84

DONOSTIA'N

ZERUKO ARDIA FRANQUEO CONCERTADO N.º 37/21

D. JUAN ZULAICA
Teologado de Aranzazu
WATE